

Програмові вимоги із навчальної дисципліни
«Адміністративний процес»
для студентів 3-го курсу денної та заочної форми навчання
ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю «Право» (081)
(загальна частина)

Змістовий модуль №1
«Поняття та основні категорії адміністративного процесу»

Тема 1. Адміністративно-процесуальне право як галузь права.

1. Загальне поняття юридичних процесів, їх види і характеристика.
2. Предмет адміністративного процесуального права, публічний та приватний його аспекти. Метод адміністративно-процесуального права.
3. Принципи адміністративного процесуального права та адміністративного процесу.
4. Адміністративні процесуальні принципи, їх види та характеристика.
5. Верховенство права, презумпція правомірності дій і вимог суб'єкта звернення та заінтересованої особи, верховенство закону, забезпечення охорони інтересів особи і держави.
6. Система адміністративного процесуального права.
7. Поняття та види джерел адміністративного процесу.
8. Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими галузями права.
9. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь у системі права України.

Тема 2. Адміністративно-процесуальні правовідносини. Суб'єкти та учасники адміністративного процесу.

1. Поняття та ознаки адміністративно-процесуальних правовідносин, їх структура.
2. Суб'єкти, об'єкти та юридичні факти як елементи структури адміністративних процесуальних відносин.
3. Зміст та види адміністративних процесуальних відносин, їх наукове обґрунтування та дискусійне обговорення.
4. Поняття та ознаки суб'єктів адміністративного процесу.
5. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність. Порівняльний аналіз адміністративно-процесуальної правосуб'єктності з цивільною правосуб'єктністю.
6. Класифікація суб'єктів адміністративного процесуального права, їх правовий статус:
7. Зловживання процесуальними правами.

8. Процесуальне правонаступництво.
9. Обов'язки осіб, присутніх в залі судового засідання.
10. Слова звернення до суду в залі судового засідання.

Тема 3. Адміністративний процес та адміністративні провадження.

1. Поняття адміністративного процесу та його особливості.
1. Форми адміністративного процесу (загальне та спрощене провадження).
2. Форми адміністративного судочинства (загальне та спрощене позовне провадження).
3. Поняття та елементи структури адміністративного процесу.
4. Адміністративні провадження, їх стадії.
5. Поняття та види адміністративних проваджень.
6. Ознаки адміністративних проваджень.
7. Провадження у сфері управління, провадження з адміністративного судочинства та адміністративно-деліктні провадження як зміст адміністративного процесу.
8. Ознаки адміністративного судового процесу: наявність суб'єкта владних повноважень як сторони адміністративного судочинства; наявність адміністративної справи (публічного спору); чітка регламентація повноважень органів влади; строковість вирішення справи. Ознаки адміністративно-деліктного провадження.
9. Стадії адміністративних проваджень, їх характеристика. Адміністративні процедури, їх поняття, ознаки та види.
10. Адміністративна підвідомчість, юрисдикція адміністративних судів та адміністративна юстиція: співвідношення понять; їх характеристика та ознаки.

Тема 4. Загальна характеристика та види проваджень у сфері управління.

1. Поняття провадження в сфері управління, його основні риси. Мета, завдання та види проваджень у сфері управління.
2. Характеристика видів проваджень у сфері управління.
3. Внутрішньо організаційне публічно-управлінське провадження (щодо організації роботи суб'єктів публічного права); нормотворче провадження щодо прийняття підзаконних правових актів управління, його стадії.
4. Види підзаконних нормативно-правових актів; реєстраційне провадження, дозвільне та соціально-захисне провадження як види діяльності щодо надання адміністративних послуг.

5. Контрольне провадження.
6. Провадження за зверненням громадян (заяви, скарги, пропозиції, електронні петиції).
7. Атестаційне, кваліфікаційне та акредитаційне провадження.
8. Провадження з надання адміністративних послуг (дозвільні, реєстраційні). Реалізація або сприяння в реалізації суб'єктивного права.
9. Особливості використання передбаченого законодавством суб'єктивного права, виконання або сприяння виконанню обов'язків; застосування заходів адміністративного примусу.
10. Учасники адміністративних проваджень у сфері управління, їх повноваження, права і обов'язки.
11. Підстави для провадження в сфері управління.
12. Стадії провадження в сфері управління.
13. Правове регулювання проваджень у сфері управління.
14. Права і обов'язки учасників проваджень.
15. Оскарження дій чи бездіяльності органів владних повноважень: адміністративна та судова процедури оскарження діянь суб'єктів владних повноважень.

Змістовий модуль № 2

«Характеристика провадження з адміністративного судочинства»

Тема № 5. Об'єкт адміністративного судочинства. Організація адміністративного судочинства. Підсудність адміністративних справ.

1. Публічні спори як об'єкт адміністративного судочинства.
2. Завдання та засади адміністративного судочинства.
3. Історія розвитку адміністративного судочинства (юстиції) в Україні.
4. Право на звернення до суду та способи судового захисту. Верховенство права, рівність усіх учасників судового процесу, змагальність сторін, диспозитивність, офіційне з'ясування всіх обставин у справі, гласність, відкритість, право на перегляд справи, обов'язковість судових рішень, незмінність складу суду та недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи як спеціальні адміністративно-процесуальні принципи.
5. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.
6. Адміністративні справи: незначної складності, складні, термінові, типові та зразкові.
7. Адміністративна юрисдикція.
8. Поняття підсудності адміністративних справ.
9. Предметна юрисдикція. Розмежування предметної юрисдикції.
10. Розгляд кількох, пов'язаних між собою вимог.

11. Інстанційна юрисдикція. Суди першої, апеляційної, касаційної інстанцій.
12. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних справ.
13. Територіальна юрисдикція за вибором позивача, підсудність за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача, виключна, та підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя.
14. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.
15. Наслідки порушення правил підсудності, неприпустимість спорів про підсудність.
16. Передача справи як зразкової на розгляд Верховного Суду.
17. Підготовче провадження в адміністративному судочинстві. Визначення складу суду. Одноособовий та колегіальний розгляд адміністративних справ, порядок вирішення питань колегією суддів.
18. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Заява про відвід (самовідвід) та порядок вирішення заявленого відводу/самовідводу.
19. Судові повістки, виклики (повідомлення), їх види та порядок вручення.
20. Фіксування адміністративного процесу. Порядок та умови фіксування судового процесу засобами аудіо- та відеозапису.
21. Судові витрати та їх види. Умови та порядок розподілу судових витрат. Судовий збір.
22. Заходи процесуального примусу та їх характеристика. Забезпечення позову.

Тема № 6. Поняття та види процесуальних строків. Докази та доказування в адміністративному процесі.

1. Поняття адміністративного процесуального доказування.
2. Поняття доказів, предмет доказування, обов'язок доказування, підстави звільнення від доказування. повноваження сторін та інших учасників адміністративного процесу.
3. Допустимість, достовірність, достатність доказів. Джерела доказів.
4. Огляд речових доказів, що швидко псуються, судові доручення щодо збирання доказів, виконання судових доручень щодо збирання доказів, звернення адміністративного суду із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави.
5. Види судових доручень іноземних судів.

6. Дослідження доказів. Установлення фактів протиправних рішень, дій чи бездіяльності органу владних повноважень, наявності чи відсутності адміністративно-правового спору чи спору про право, наявності інтересів третіх осіб, наявності адміністративного правопорушення та його складу, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, наявність майнової шкоди тощо.

7. Показання свідків.

8. Письмові докази.

9. Речові докази.

10. Електронні докази.

11. Висновок експерта. Висновок експерта в галузі права.

12. Загальновідомі обставини та визнані факти, їх значення.

13. Класифікація доказів. Прямі та непрямі докази. Обвинувальні докази, виправдувальні докази, первісні та похідні докази.

14. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень, їх нормативно-правове регулювання.

15. Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі, порядок їх обчислення. Розумність процесуальних строків, поновлення та продовження процесуальних строків. Види процесуальних строків. Строки, встановлені законом, судом, органом владних повноважень (посадовою особою). Строки: звернення за захистом порушених прав; повідомлення про час і місце розгляду справи, розгляду адміністративної справи; оскарження постанов у справах та перегляду справ; виконання постанов у справах та ін.

16. Наслідки пропущення процесуальних строків.

Тема № 7. Порядок здійснення провадження з адміністративного судочинства (загальне позовне провадження)

1. *Провадження в суді першої інстанції.*

2. Стадія 1. Відкриття провадження у справі.

3. Види та зміст заяв по суті справи. Позовна заява. Документи, що додаються до позовної заяви. Відзив на позовну заяву (відзив). Відповідь на відзив. Заперечення. Подання відповіді на відзив та заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.

4. Заяви з процесуальних питань. Загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення.

5. Пред'явлення позову, залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви. Відмова у відкритті провадження в адміністративній справі. Відкриття провадження в адміністративній справі. Об'єднання і роз'єднання позовів.

6. Стадія 2. Підготовче провадження.

7. Завдання та строк підготовчого провадження. Надіслання копії ухвали про відкриття провадження у справі, копії позовної заяви та доданих до неї документів. Умови визнання примирення сторін. Закриття провадження по справі як результат примирення. Заміна неналежної сторони.

8. Подання відзиву. Подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву. Пред'явлення зустрічного позову. Форма і зміст зустрічної позовної заяви. Мета та строк проведення підготовчого засідання. Зміст та порядок проведення підготовчого засідання. Судові рішення у підготовчому засіданні.

9. Підстави проведення врегулювання спору за участю судді та порядок його призначення й врегулювання. Особливості відмови позивача від позову та примирення сторін. Виконання умов примирення.

10. Стадія 3. Розгляд справи по суті.

11. Завдання даної стадії. Проведення судового засідання. Форми адміністративного судочинства: загальне та спрощене провадження. Особливості письмового провадження, розгляду справи в електронній формі.

12. Участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції. Головуючий в судовому засіданні. Протокол судового засідання.

13. Процедура відкриття судового засідання, видалення свідків із зали засідання, встановлення осіб, які прибули на засідання, оголошення складу суду, роз'яснення прав та обов'язків учасників. Розгляд заяв і клопотань.

14. Наслідки неявки в судове засідання учасника справи, свідка, експерта.

15. З'ясування обставин справи та дослідження доказів (вступне слово учасників справи, порядок з'ясування обставин та дослідження доказів, допити свідків/оголошення показань свідків, допити сторін, третіх осіб, інших представників як свідків, дослідження письмових доказів, оголошення до дослідження змісту особистих паперів, листів, записів іншої кореспонденції; відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису, дослідження висновку експерта, консультації та роз'яснення спеціаліста. Оцінка доказів.

16. Відкладення розгляду справи або перерва у судовому засіданні.

17. Ухвала про закінчення з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами/ухвала про повернення до з'ясування обставин у справі.

18. Судові дебати.

19. Стадія 4. Ухвалення рішення.

20. Вихід суду для ухвалення рішення. Таємниця нарадчої кімнати. Зупинення, поновлення, закриття провадження у справі, залишення позову без розгляду. Питання, які вирішує суд при ухваленні рішення, законність та обґрунтованість рішень

21. Порядок ухвалення та види судових рішень (ухвали, рішення, постанови). Зміст рішення, ухвали. Проголошення та вручення судового

рішення. Окремі ухвали суду. Додаткове судове рішення, виправлення опісок і арифметичних помилок в рішеннях. Роз'яснення судового рішення.

22. Набрання рішенням суду чи ухвалою законної сили. Обов'язковість судових рішень.